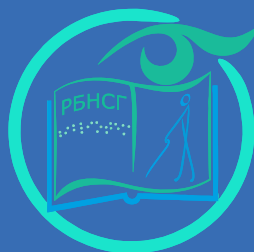

Издается с 2005 года

ЗАҒИП ЖӘНЕ НАШАР КӨРЕТІН
АЗАМАТТАРҒА АРНАЛҒАН
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КІТАПХАНА

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
БИБЛИОТЕКА ДЛЯ НЕЗРЯЧИХ И
СЛАБОВИДЯЩИХ ГРАЖДАН

РБНСГ - ВЕСТИ

Издание Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан
Обязателен выпуск рельефно-точечным шрифтом

НӨМІРДЕ:

В НОМЕРЕ:

Құттықтаймыз - Поздравляем!

Әдебиет – Литература

Жаңалықтар – Новости

Тифлопедагог кеңесі – Советы Тифлопедагога

Оқырмандар шығармашылығынан – Творчество
наших читателей

Библиограф хабарлайды – Библиограф информирует

Қызық екен – Это интересно

2(124)

2026

«НҮКТЕЛЕР ҚҰПИЯСЫ»:
АРНАУЛЫ КІТАПХАНАДАҒЫ ӘДІСТЕМЕЛІК ШАРА

РБНСГ - ВЕСТИ

Издание Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан

ҚҰТТЫҚТАЙМЫЗ - ПОЗДРАВЛЯЕМ!

МАРТ

1 марта - День благодарности

5 марта - 160 лет со дня рождения общественного и государственного деятеля, руководителя национально-освободительного и «Алаш» движения (Алаш-Орда), председателя автономного правительства Алаш Орда, публициста, ученого, переводчика Алихана Букейханова (1866-1937)

8 марта - Международный женский день

21 марта - Всемирный день поэзии

21-23 марта - Праздник Наурыз мейрамы

АПРЕЛЬ

2 апреля - Международный день детской книги

7 апреля - 155 лет со дня рождения казахского палуана, чемпиона мира Хаджимукана Мунайтпасова (1871-1948)

23 апреля - День национальной книги

23 апреля - Всемирный день книги и авторского права

24 апреля - 90 лет со дня рождения Народного писателя Казахстана Кабдеша Жумадилова (1936-2021)

25 апреля - 80 лет со дня рождения поэтессы Куляш Ахметовой (1946)

29 апреля - 120 лет со дня рождения ученого, композитора, дирижера, народного артиста Казахстана, доктора искусствоведения, академика, профессора Ахмета Жубанова (1906–1968)

ӘДЕБИЕТ – ЛИТЕРАТУРА

Жыл сайын дәстүрлі түрде өтетін «Бір ел – бір кітап» республикалық акциясына биыл, яғни 2026 жылы дарабоз жазушы Қабдеш Жұмаділовтың «Тағдыр» романы таңдалып алынған болатын. Осы орайда жазушының шығармаларын наси-

хаттау, кеңінен тарату, оқырмандардың тарихи романдарға қызығушылығын арттыру мақсатында Зағип және нашар көретін азаматтарға арналған республикалық кітапхананың «Сөйлейтін» және Брайль кітаптарын шығару бөлімі Қазақстанның Халық жазушысы Қабдеш Жұмаділовтың «Тағдыр» романын нүктелі-бедерлі қаріпте дайындап, көпшілік оқырманға табыстауды жоспарлап отыр.

Биылғы жылғы газетте жыл бойы оқырман қауымға көрнекті қаламгер Қабдеш Жұмаділовтың «Өмір, сен тамашасың» атты тағылымы мол әңгімесін таныстыруды жөн көрдік.

Қабдеш Жұмаділов «Өмір, сен тамашасың»

I

Сырым стол сағатының безек қағып шырылдаған дауысынан оянды. Қараса, қызметке баратын уақыты таяп қалыпты. Атып тұрып, асығыс киіне бастады.

Клара әлі ұйқыда. Бұрын ертерек тұрып, шайын әзірлеп, Сырымды өзі келіп оятушы еді. Бүгін оның бірі де жоқ. Ұйықтап жатыр ма, әлде оянса да тұрғысы жоқ па, сол кешегі долданып, теріс қараған беті қимылсыз қалған. Кезекті түс шайысудан кейін әмәнда осылай. Қашан татуласқанша отбасының берекесі кетіп, іргеден жел азынайды.

Сырым киініп жатып, әйелінің сұлу жүзіне, мықыны үзілген әдемі мүсініне бір сәт қарап тұрды. Жастықта шашылып жатқан мөлідей қара шашы, аппақ жұмыр мойны ерекше көз тартады. Қабағы түйіліп, жебедей қиғаш қасы иіле түскен. Қаймыжықтай жұқа ернін жымқырып, әлдекімге тісін басып, егескен күйі ұйықтап кеткен тәрізді.

Осыншама сұлулық, нәзіктік пен тасбауыр, қатыгездіктің қалай сыйысып тұрғанына Сырымның ақылы жетпей-ақ қойды. Жап-жас басынан күдік пен өшпенділік мұның жүрегін қалай ғана жайлап алды екен? Түсіне алмайды.

«Бұл қырғиқабақ соғыс» қашанға дейін созылар екен? – деді ол іштей қатты қынжылып. – Сірә, тағы да менің «қол көтеріп»

тізе бұғуіммен аяқталатын болар».

Жігіт көңіліндегі кейістік бөлек төсекте жатқан ұлын көргенде, сәл ыдырағандай болды. Кішкентай Ермегі мұрны пүштиіп, томпиып қана ұйықтап жатыр. Бұл дүниенің кеңшілік-таршылығында ісі жоқ, керіліп, күлімсіреп қояды.

Сырым төсекке еңкейіп, ұлының маңдайынан бір иіскеді де, шығуға бет алды. Алакөлеңке дәлізден бәтенкесін іздеп, еңкейе бергені сол еді, дәл осы кезде сыртқы есіктің қоңырауы сылдырап қоя берді. Почтальон екен. Сырымның қолына конверт ұсынды.

Хат Балқашта тұратын нағашысынан келіпті. Сырымның жүрегі алып ұшып, конвертті жыртып ашты да, асығыс оқи бастады. Хатты оқып шыққанда, бірталай жайға қанық болды. Көңіліндегі күдігі расқа шықты.

Газет жұмысымен бұл жарты айдай Қарақұм жақта командировкада болып, қалаға кеше ғана оралған. Келсе үйінде шешесі жоқ.

– Апам қайда? – деген сұрауына әйелі:

– Балқаштағы бауыры келген еді, сол ертіп кетті, – деп жауап берген.

Сырымның көңілі әлденеден секем алып, қобалжи бастаған. «Мен жоқта ешқайда қыдыра қоймаушы еді. Қалайша кенеттен кете қалды?» – деп дал болды. Кларадан екінші қайта сұрағанда:

– Ол кемпірді мен борышыма берді ғой дейсің бе?! Не қып іші-бауырың елжірей қалды? – деп әйелі ашу шақырып тұлан тұтты. Кешегі жанжал осыдан басталып еді...

Хатта ауыр-ауыр сөздер жазылған. Бұл жоқта ене мен келін арасында тағы да ұрыс-керіс болған көрінеді. Екі әйел жұлысуға дейін барыпты. Нағашысы, міне осы жанжалдың үстіне келді. Осылардың бәрін қысқаша баяндай келіп, ол: «Шешең саған қадірсіз болғанымен, маған қадірлі. Кіндік қаны бірге туысымды далаға тастай алмаймын. Енді іздеп әуре болма! Сенің қолыңда тұрып, бәрібір адам болмайды» деп жазыпты.

Мына хабарға Сырымның жаны түршігіп, төбе шашы тік тұрды. Қалшылдап, екі көзіне жас толып, ішкі бөлмеге жетіп барды. Әйелін иттің етіндей жек көріп кетті. Үстіне бүркітше қона түсетіндей төніп келді де, өзін зорға ұстап қалды. Шу көте-

ріп, ұйқыдағы сәбиді шошытпайын деді. Не істерін білмей сенделіп қайта шықты. Әлдекімді іздегендей, шешесі жататын бөлменің есігін ашты.

Бөлме қаңырып бос қалған. Қалыбы бұзылмай, жинаулы тұрған төсекке көзі түскенде, Сырымның жүрегі сыздап ауырып кетті. Мынау төсекте бүрісіп қана жататын шүйкедей кемпірдің өзіне қаншалықты қымбат екенін жаңа сезінді ол. Көңілінде бір сүйеніш медеу болушы еді, ол – анасы екен. Бүкіл жан-тәні шырқырап, соны жоқтап тұр.

Әр шаңырақтың өз айбары, рухани тірегі болады. Әкеден ерте айырылған Сырым шешесін ғана пана тұтып өскен! Бала мінезі қызық қой. Кішкентай кезінде дүниеде өзінің әке-шешеннен мықты ешкім жоқтай көрінетіні бар. Ойнап жүріп, керісіп қалғанда, басқа балалар «папама айтам» деп қоқиланса, бұл «апама айтам» деп күш көрсететін.

Кейін ержетіп, азамат болған кезінде де анасына деген сол сезімі сақталып қалды. Шешесінің қалқайып үйде отырғанының өзі, артында асқар белі жатқандай, үлкен медеу еді. Сол ана қартайып, күшінен тайған кезде, Сырым не опа көрсетті. Қандай ұшпаққа шығарды?

Осыны ойлап тұрып, ол өзінің шешесімен соңғы кездегі қарым-қатынасын есіне түсірді. Үйленгеннен бері сол кісімен бір рет те ақтарыла сөйлеспегенін қынжыла мойындады. Мерекелер кезінде көңілін аулап, пәлендей сыйлық әкелмегені де ойына түсті. Анасы бір шетте қалып қойған секілді. Жасырақ кезінде шешесінің мойнына асылып, еркелеп, көрген-білгенін алдымен соған айтушы еді. Кейін оның бәрі қалды. Жараспайтын секілді. Сенің өскендігің, кісілігің анаңды әлпештеуге кедергі жасайтын тәрізді.

«Біз бәріміз де демагогпыз, жаттампаз торғаймыз, – деді Сырым ызаланып. – «О, менің асыл анам». «Анамның ақ сүті» деп шетімізден сайрап қоя береміз. Ал, іс жүзінде ең елеусіз қалдыратынымыз, азапқа салатынымыз – сол ана. Балаға қарайтын кісі керек болғанда ғана іздейміз оларды. Қалаға келгесін, келіндерінің шытынған қабағына қарап, нұқыған-зекіген әміріне бағынып, күн кешеді. Тек өлгенде ғана құтылады

бұл азаптан».

Ол ана төсегінің қасында «не істесем екен» деп толғанып көп тұрды. Сонан кейін жазу столына барды да, бір бет қағазға мына сөздер жазды:

«Клара! Мен кеттім. Енді қайтып оралмаспын да. Жалғыз шешем сыймаған үйге менің сыйып отыруым мүмкін емес. Қош, сау бол. Ермекке жақсы қара. Сырым».

(Жалғасы келесі нөмірде).

ЖАҢАЛЫҚТАР – НОВОСТИ

«НҮКТЕЛЕР ҚҰПИЯСЫ»: АРНАУЛЫ КІТАПХАНАДАҒЫ ӘДІСТЕМЕЛІК ШАРА

Көру қабілеті шектелсе де, көкіректегі көзі ояу жандар үшін Брайль әліпбиі (алфавиті) білім мен мәдениеттің алтын көпірі. Сондай-ақ, қажеттілігі бар жандарға бұл ерекше қаріп негізінде білім беріп, оның мән-маңызын насихаттайтын мамандар үшін де Брайль алфавиті ерекше маңызға ие. Осы мақсатта және арнаулы мекемелердің мамандары арасында кәсіби тәжірибе алмасу, өзара серіктестікті нығайта түсуде облыстық арнаулы кітапханадағы «Библиосейшн» әдістемелік жобасы аясында ерекше шара өтті.

4 қаңтарда аталып өтілетін Халықаралық Брайль әліпбиі күніне орай ұйымдастырылған «Нүктелер құпиясы» атты брайль-полис зияткерлік ойын форматында өрбіді. Танымдық додаға арнаулы кітапхана қызметкерлерімен қоса облыстық көру қабілеті бұзылған балаларға арналған арнаулы мектеп-интернатының ұстаздары қатысты. Мәдениет пен білім салаларының мамандары бас қосқан шарада Брайль әліпбиінің шығу тарихы, оның негізін қалаушы белгілі француз тифлопедагогы Луи Брайльдың өмірі мен еңбек жолы және зағиптарға арналған алғашқы мектептің қалыптасуы хақында мағлұматтар ортаға салынды. Ұстаздар мен кітапханашылар Брайль қарпінің негізі болып табылатын алты нүктеге жасырылған 6 түрлі логикалық, танымдық тапсырмаларды орын-

РБНСТ - ВЕСТИ

Издание Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан

дады. Атап айтқанда: «Алғашқы әріптер» мен «Әріпті «ә» дегеннен таны» тапсырмаларында қатысушылар шапшаңдық танытса, «Брайльша жаз» тапсырмасын орындауда Брайль қарпінде жазу дағдыларын көрсетті. «Тұлғаны тап» және «Брайль өмірінің баспалдақтары» кезеңдерінде тарихи деректер бойынша білімдерін сараласа, заманауи бағытта дайындалған «Кубиктегі QR-код» тапсырмалары ойынды қыздыра түсті.

Тартысты әрі қызықты өткен брайль-полисте қатысушылар тек білімдері мен біліктіліктерін көрсетіп қоймай, интеллектуалдық белсенділіктерін шыңдады. Сонымен қатар бұл кездесу арнаулы мекемелер арасындағы кәсіби байланысты жаңа белеске көтергені анық. Шара соңында барлық мамандар облыстық арнаулы кітапхана атынан Алғыс хаттармен марапатталды.

Брайль алфавиті жай ғана нүктелерден құралған әріптер ғана емес, бұл әлемді танудың, еркіндіктің және тең мүмкіндіктердің символы.

*Гүлмайра Саменова,
Батыс Қазақстан облыстық зағип және нашар көретін
азаматтарға арналған арнаулы кітапхана әдіскері*

По материалам конференции

Захарова Елена Васильевна,
директор ФГБУК «Российская государственная
библиотека для слепых»

Роль специальной библиотеки в обеспечении системы государственной поддержки инвалидов

Уважаемые коллеги! Уважаемый Асхат Кусаинович! Примите сердечные поздравления с 55-летием Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан Республики Казахстан от имени сотрудников Российской государственной библиотеки для слепых! Мы всегда рады встрече с вами, в любом

формате, а особенно в такой день – настоящий праздник и для сотрудников, и для читателей! Библиотека прошла большой путь и добилась замечательных результатов, став ведущим учреждением в стране, обеспечивающим развитие информационно-библиотечного обслуживания людей с нарушениями зрения. Желаем вам и впредь сохранять эту высокую планку.

Библиотека – это опора государства в решении самых разных задач в различных сферах, в том числе жизненно важных. Она универсальна и по своим функциям, и по составу фондов, и потому любые направления деятельности и любые события находят здесь отражение. И если библиотека как социальный институт является ведущим учреждением в сфере реализации государственной политики в целом, то специальная библиотека для слепых – флагман в обеспечении государственной системы поддержки инвалидов, эффективная площадка построения инклюзивной среды, объединяющая людей независимо от их особенностей, в том числе связанных со здоровьем. Миссия библиотек нашей сети – обеспечение инвалидам беспрепятственного доступа к библиотечным фондам и услугам в том же объеме и того же качества, какой получают все остальные граждане. При этом важно заметить, что спецбиблиотека не только способствует реализации госполитики в социальной и культурной сфере, но и участвует в ее формировании, выступая с законодательными инициативами, направленными на расширение прав инвалидов: предлагает новые направления, новые методы, принимает участие в разработке законодательных документов как на федеральном, так и на региональном уровне.

Среди важнейших документов в данной области: Гражданский кодекс Российской Федерации, Федеральный закон от 24.11.1995 № 181-ФЗ «О социальной защите инвалидов в Российской Федерации», Федеральный закон от 25.12.2023 № 651-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации», Постановление Правительства РФ от 29.03.2019 № 363 «Об утверждении государственной программы Российской Федерации «Доступная среда», Основы

государственной политики по сохранению и укреплению традиционных российских духовно-нравственных ценностей (Утв. Указом Президента РФ от 9 ноября 2022 г. № 809), Федеральный перечень реабилитационных мероприятий, технических средств реабилитации и услуг, предоставляемых инвалиду (Утв. Распоряжением Правительства РФ от 30.12.2005 № 2347-р.), Приказ Министерства культуры РФ от 20 сентября 2024 года № 1810 «Об утверждении Порядка создания условий для организации социокультурной реабилитации и абилитации инвалидов (в том числе детей-инвалидов)», и другие.

Система государственной поддержки инвалидов в России включает меры материальной помощи – пенсии, выплаты пособий, предоставление технических средств реабилитации (ТСР), и предоставление услуг, среди которых:

- медицинская реабилитация;
- протезно-ортопедическая помощь; а также
- профессиональная реабилитация и абилитация (профессиональная ориентация, содействие в получении общего и профессионального образования, трудоустройстве);
- социальная реабилитация и абилитация (социально-средовая, социально-психологическая, социально-бытовая реабилитация и абилитация и социальная занятость).

Последние два пункта, на наш взгляд, описывают как раз те услуги, которые успешно реализуются на базе специальных библиотек. В то же время, хотя предоставление техсредств и не входит в их сферу деятельности, а обеспечивается органами социальной защиты, библиотеки все равно задействованы в этом процессе – они предоставляют информацию об их наличии и свойствах, рассказывают читателям об особенностях использования, проводят обучение и консультирование, предоставляют возможность читателям протестировать их, попробовать в работе, чтобы определиться заранее и до заполнения Индивидуальной программы реабилитации и абилитации (ИПРА) выбрать то устройство, которое в наибольшей степени подходит в каждом конкретном случае. А в последние годы библиотека становится еще и инициатором рас-

ширения списка технических средств, предоставляемых инвалидам. Так, в 2023 году РГБС стала организатором Всероссийского исследования «Мониторинг брайлевской грамотности», одним из результатов которого стало обоснование необходимости включения брайлевского дисплея в перечень ТСР, наряду со смартфоном, ставшим многофункциональным помощником незрячих – и в получении информации, и в ориентировке в пространстве. Соответствующее решение было принято на уровне правительства. Таким образом, и в этом плане библиотеки делают очень много.

Основу взаимодействия библиотеки с читателями по всем направлениям составляет книжный фонд. Для нас важно, что информационное обеспечение инвалидов, в соответствии с отечественным законодательством, является расходным обязательством государства, и специализированное книгоиздание получает гарантированное финансирование. К сожалению, пополнение фондов региональных библиотек идет неравномерно и очень сильно зависит от местных возможностей.

Одной из важнейших задач, нашедших отражение как в документах, так и в непосредственной деятельности библиотек, является вовлечение инвалидов в культурную жизнь и создание условий для их активного участия в культурной жизни общества. Меры, которые предпринимаются в этом отношении, касаются создания инфраструктуры, организации мероприятий и выработки рекомендаций.

Что касается инфраструктуры, то предусматривается:

- обеспечение доступности библиотеки, включая распространение информации о том, как найти библиотеку, как добраться до нее, то есть собственно физической доступности, а также информационной – какими ресурсами она располагает, какие возможности работы с информацией предлагает читателям;
- адаптация культурной среды через применение коммуникационных технологий с учетом нозологий посетителей, например, для людей с проблемами зрения предлагаются тифлокомментирование или тактильные модели, для слабослышащих – сурдоперевод, видеогиды или FM-система, для

лиц с ментальными нарушениями – ясный текст или маршрутные листы;

- информирование о возможностях для инвалидов включения в различные сферы жизни общества. посещения организаций культуры, участия в социокультурных мероприятиях.

В ходе организации мероприятий библиотеки уделяют особое внимание инклюзивной составляющей с тем, чтобы любой человек, пришедший в библиотеку реально или виртуально, мог, независимо от особенностей здоровья, получить свободный доступ и полноценное участие в мероприятии. Это проведение экскурсий, адаптированных для лиц с ограниченными возможностями здоровья, организация культурно-досуговой деятельности – проведение фестивалей творчества инвалидов, кружковая работа, выставки и проч., социокультурное просвещение в виде бесед, лекториев, брошюр или буклетов. Широкое распространение получила практика создания Инклюзивных творческих лабораторий, которые стали площадками для выработки наиболее удачных приемов и способов вовлечения инвалидов в творческую деятельность, с перспективой дальнейшей реализации их творческих возможностей на профессиональной основе, возможности получить заработок на основе тех навыков, которые получены в ходе лабораторной деятельности.

Методические рекомендации предусматривают проведение обучающих мероприятий для сотрудников учреждений культуры для того, чтобы повысить их профессиональный уровень по работе с инвалидами; сотрудничество с инклюзивными организациями; проведение регулярного мониторинга и оценки эффективности принятых мер; по возможности поиск финансирования этой деятельности.

Упомянутый выше приказ Министерства культуры РФ от 20 сентября 2024 года № 1810 «Об утверждении Порядка создания условий для организации социокультурной реабилитации и абилитации инвалидов (в том числе детей-инвалидов)» определяет условия для организации комплекса мероприятий, направленных на включение инвалидов в творческую деятель-

ность. Он стал основой для еще более плотного вовлечения библиотек в организацию процесса реабилитации. Так, приказ предусматривает размещение в информационной системе «Единая централизованная цифровая платформа в социальной сфере» сведений о реализации ИПРА, в том числе для оценки эффективности комплекса предложенных мероприятий. А исполнительные органы субъектов РФ в сфере культуры вправе создавать методологические площадки, объединяющие организации культуры, на базе которых осуществляется социокультурная реабилитация и абилитация инвалидов. В качестве таких площадок в ряде регионов были определены специальные библиотеки. Как видим, что и в этой ситуации библиотеки оказались востребованными, несмотря на наличие реабилитационных центров. Конечно, потребуются дополнительные ресурсы, в частности, сотрудники – для сбора сведений об имеющихся в регионе учреждениях, оказывающих предписанные конкретному человеку услуги, для предоставления информации клиентам, получения обратной связи и оценки полученного результата, и т.п. Возможно, такая работа не входит в перечень обязательных для библиотек, но сейчас она нужна. Будем наблюдать за ее ходом и эффективностью.

Уверена, что при любых изменениях в информационной, технологической, социальной или культурной сфере библиотека в принципе, а особенно библиотека специальная, будет востребована как важнейший информационно-ресурсный, консультационный и реабилитационный центр для лиц с нарушениями здоровья.

Ерекше әріптер әлемі

Қызылорда облыстық зағип және нашар көретін азаматтарға арналған арнаулы кітапханасының І–ІІ топ зағип азаматтар арасында «Ерекше әріптер әлемі» атты Брайль қарпінде оқу және диктант жазу бойынша сайыс өткізді.

Сайыстың мақсаты зағип оқырмандардың Брайль қарпін оқу және жазу дағдыларын жетілдіру, олардың шығармашылық қабі-

леттерін дамыту және кітап оқуға деген қызығушылықтарын арттыру.

Сайыс барысында қатысушылар екі кезең бойынша сайысты: І-ші топ, яғни арнайы мектеп бітірген оқырмандар жазушы Сайын Мұратбековтің туғанына 90 жыл толуына орай Брайль қарпінде жазылған «Жусан иісі» кітабынан үзінді оқыса, өздігімен үйренген оқырмандар «Бір ел – бір кітап» акциясы аясында биыл жыл кітабы болып таңдалынып алынған Қабдеш Жұмаділовтің «Тағдыр» кітабынан Брайль қарпінде үзінді диктант жазды.

Сайыс қорытындысы бойынша Брайль қарпінде мәтін оқудан сайысқа түскен Тілеген Жасұлан І орынды, Тәжібаева Бақыт ІІ орынды, Досжанов Жақып ІІІ орынды иеленсе, Брайль қарпі бойынша диктант жазудан өздігімен үйренген оқырмандар арасында І орын Көлбаев Құрманғазыға, ІІ орын Ағыбаева Жанарға, ІІІ орын Дүзбай Тойбазарға бұйырды.

Сайысқа қатысушыларға Алғыс хаттар мен ақшалай сыйлықтар табысталды.

Сайыстың демеушісі Қазақ зағиптар қоғамы қоғамдық бірлестігінің Қызылорда облыстық филиалының төрайымы Байманова Бидайгүл. Аталған шаралар алдағы уақытта да жалғасын табатын болады...

Ж.Тлеуова,
*Қызылорда облыстық зағип және нашар
көретін азаматтарға арналған
арнаулы кітапханасының кітапханашысы*

ТИФЛОПЕДАГОГ КЕҢЕСІ – СОВЕТЫ ТИФЛОПЕДАГОГА

Гигиена зрения

Более 90 процентов информации человек получает с помощью зрения. Это бесценный дар природы. Остаточное зрение надо беречь. Зрение не вечно, оно меняется. Сохранность зрения в наших руках.

Соблюдение элементарных гигиенических требований – важное условие для сохранения зрения. На первое место следует поставить правильное освещение. Дневной свет – лучший вид

освещения. Дневной свет повышает обмен веществ, способствует лучшему развитию организма. Солнечные лучи согревают и обеззараживают воздух, очищают его от возбудителей болезней.

Нужно, чтобы как можно больше в комнату попадало солнечного света. Но прямые солнечные лучи образуют блики, они ослепляют и вредны для зрения. Нельзя смотреть на солнце. Светлые тона краски равномерно отражают падающий свет, они полезны для глаз, а тёмные тона поглощают значительную часть солнечных лучей. Белый потолок отражает 60-80 процентов света, а тёмные цвета отражают только 20-30 процентов света. При шитье, вышивании, рисовании мы включаем и искусственное освещение. Вреда для глаз здесь нет. Главное, чтобы было достаточное освещение. В домашних условиях нужно пользоваться настольной лампой. Нельзя работать за полированным столом или покрытым стеклом. Это создает блеск и оказывает слепящее действие. Нельзя смотреть на лампу. Нельзя очень часто переходить из светлой комнаты в тёмную и наоборот. Это тоже утомляет зрение.

Люминесцентные лампы дают мягкий рассеивающий свет, отсутствуют тени, их излучение ближе к дневному свету, поэтому такое освещение оказывает благотворное влияние на зрение. Повышает работоспособность.

Большую роль для сохранения зрения играет режим дня. Очень полезны для зрения регулярные физические упражнения. Они сохраняют здоровье, улучшают деятельность сердца, лёгких, развивают мышцы, усиливают обмен веществ, вырабатывают хорошую осанку.

Неподвижная поза ведёт к утомлению. Застоя крови. Всякая работа и зрительная тоже, требует отдыха. Самый лучший отдых – активный, в движении, в физической работе.

Особенно полезен для зрения свежий воздух, прогулки, даже ходьба по комнате снимает утомление. Всё это способствует улучшению кровообращения глаз и постоянному притоку к ним крови, обогащенной кислородом.

Наиболее полноценный отдых – сон. Он защищает нервную систему от переутомления. Взрослый человек проводит во сне

третью часть своей жизни. Во время сна все органы и глаза отдыхают. Нервные клетки накапливают энергию. Сон готовит организм к дальнейшей работе.

Нельзя долго смотреть телевизор, особенно в темноте. Это вредно отражается на зрении. Нужно включать торшер или настольную лампу. Вы смотрите телевизор очень близко. Это вредно для глаз. Старайтесь чаще слушать передачи.

Большую роль для сохранения зрения имеет правильное питание. Пища должна содержать в достаточном количестве белки, жиры, углеводы, минеральные вещества и витамины.

Особенно необходим для зрения витамин А. Недостаток его может привести к заболеванию глаз и даже к слепоте. Люди начинают хуже видеть в сумерках, в народе это называют «куриной слепотой». Витамина А много в сливочном масле, молоке. Много его и в петрушке, моркови, в абрикосах, зелёном луке, а также в сыре, мандаринах, апельсинах и т.д.

Очень важно беречь глаза от инфекционных заболеваний. Самым распространённым заболеванием является конъюнктивит. Это воспаление глаза. Когда в глаз попадает инфекция, начинается слезотечение, светобоязнь. Как будто что-то попало в глаз. Появляется гнойное отделяемое. Через руки или вещи больного заражаются здоровые. Нужно чаще мыть руки и не касаться ими глаз. Все эти советы помогут сохранить зрение и не допустить его ухудшения // Михайлюкова З. К. Советы Тифлопедагога: сборник статей. - Ч. 1. - Алматы: РБНСГ, 2010. - С. 18-21.

ОҚЫРМАНДАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНАН – ТВОРЧЕСТВО НАШИХ ЧИТАТЕЛЕЙ

Құрметті оқырман! Шу аудандық Орталық кітапхананың «Зағип және нашар көретін азаматтарға арналған бөлімінің» белсенді оқырманы, Шу ауданының тумасы, ақын, журналист, ҚР еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі, Шу ауданының Құрметті азаматы Қосақов Ахметжан Ақбұқаұлының шығармашылығымен таныс болыңыздар.

РБНСГ - ВЕСТИ

Издание Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан

Қосақов Ахметжан Ақбұқаұлы 1950 жылғы 10 қазанда Шу ауданы, Көктөбе ауылында дүниеге келді. Осы ауылдағы Жамбыл атындағы орта мектепті 1967 жылы бітірді. 1967-1972 жылдары Жамбыл атындағы колхозда жұмысшы болды. 1972-1981 жылдары аудандық «Шу өңірі» газетінде бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы қызметтерін атқарды. 1974 жылы С.М.Киров атындағы мемлекеттік университетінің журналистика факультетін сырттай бітіріп, журналист мамандығын алды. 1981-1983 жылдары Алматы партия мектебін тәмамдады. 1983-1988 жылдар аралығында облыстық «Ақ жол» (бұрынғы «Еңбек туы») газетінің Шу, Мойынқұм аудандары мен Шу қаласы бойынша меншікті тілшісі болды. 1988-1992 жылдары аудан әкімінің орынбасары, 1996-1997 жылдары Шу аудандық міндетті медициналық сақтау қорының директоры, 1997-1999 жылдары Шу аудандық мәдениет бөлімінің меңгерушісі қызметтерін атқарды. 1999 жылғы маусым айынан зейнетке дейін Шу аудандық баспасының бас редакторы қызметін атқарды.

Ахметжан Ақбұқаұлы «Сезім тамшылары», «Арман», «Сырлы сазгер», «Шындықтың шынары» атты кітаптардың авторы. Зейнеткер, 2017 жылдан бері І топ көз мүгедегі.

Ұлтымның ұлықтай бер бай мұрасын *(Қазақ радиосының 100 жылдығына арналған танымдық толғау)*

Ән айтып, күй шертеді күнде осы,
Айнымас қарттарымның сырлас досы.
Жүз жасың құтты болсын – деп айтамын,
Жасай бер, қазағымның радиосы!

Хабарды тәулік бойы таратады,
Өзіне жастарды да қаратады.
Сыр сандық таң сәреден сәлем беріп,
Жарқырап шуағы мол таң атады.

Тыңдайды зағип жандар зейін салып,
Көрмеген қатарынан кейін қалып.

Бір сәтке ұмытады қамығуды,
Алдағы болашақты оймен шалып.

Алаштың Байтұрсынов ардақтысы,
Байыпты болмысымен салмақтысы
Бүгінде атасы ол радионың,
алғысты көпшіліктен алған кісі.

Тынысын тіршіліктің айтып бақты,
Озаттар еңбектеніп бақыт тапты.
Кей кезде кемшіліктер көзге түссе,
Сын айтып, сындарлы бір дабыл қақты.

Кім білмес Әнуарбек Байжановті,
Дауысын естіген жан таң қалыпты,
Ұл туса Әнуар деп атын қойып,
Той жасап, таңға дейін ән салыпты.

Тәу етем Сауық әкпе Жаханқызын,
Ақтаған ұжымының нан мен тұзын.
Ұзақ жыл дара туған диктор болды,
Өнердің бағындырды шың мен құзын.

Көп екен ардагерлер арқа тұтқан,
Жұртына әйгілі болып аты шыққан.
Мың алғыс айтсам-дағы артық емес
Жұлдызын биіктерде жарқыратқан.
Егемен елде елмен бірге қанаттанды,
Тыңнан бір із салуға талаптанды.

Күн ұзақ үлкендерге қуат беріп,
Кешкісін бола қалды бала жанды.
Он жылға ұлғайтты ғой оның жасын
Шындықты бүркеленген жазар әлі.

Шымкентте көшесі бар Радионың
Жасады қуаныштан думан-тойын
Сондай-ақ Қызылорда қалыс қалмас,
Жүзеге асырады ізгі ойын.

РБНСТ - ВЕСТИ

Издание Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан

Таразым тарих сырын көп біледі,
Қашанда қабыл болар көп тілегі.
Құралы ақпараттың құрмет көрсе,
Елімнің көсегесі көгереді.

Эфирде: Қайырлы таң, Қазақ елі!
Тал бойды сергітеді тыныс демі.
Радио өмірімнің жан серігі
Рухымның таусылмайтын тыныс кені.

Қойнымды қуанышқа толтырасың,
Кеудеме шат сезімді қондырасың
Тойыңа толғауымды тарту еттім,
Ұлтымның ұлықтай бер бай мұрасын.

БИБЛИОГРАФ ХАБАРЛАЙДЫ - БИБЛИОГРАФ ИНФОРМИРУЕТ

Уважаемые пользователи!

Фонд Республиканской библиотеки для незрячих и слабовидящих граждан пополнился новыми журналами «Литературные чтения» № 4, 5, 6 за 2025 год.

«Литературные чтения» № 6 Тетрадь 1.

Сьюзен Вриланд. «Девушка в нежно-голубом»: Роман.

По аннотации романа это детектив - раскрытие тайны того, кем была девушка на картине Вермеера «девушка в гиацинтово-голубом». В романе многократно описывается эта картина, узнаваемая комната Вермеера, мозаичное окно, восточный ковер, гиацинтово-синяя шаль, задумчивый взгляд в окно. Это вымышленная картина, ее не существует, поэтому автор и смогла сочинить такой роман про выяснение провенанса картины. Тем не менее на обложке русского перевода внезапно «Кружевница». Которая ни разу даже не с шитьем, никогда не в гиацинтово-голубом (слово «гиацинтовый» из заголовка тоже ушло, а зря, гиацинты иногда попадают в повествовании), и прилежно работает, вместо того, чтобы бездумно пялиться в окно. Ай-ай-ай,

ну как так можно.

На самом деле это не детектив, а восемь очерков, эпизодов из жизни тех, кто когда-то владел этой картиной. Да, начинается все с того, что один учитель в Америке приглашает другого в гости и показывает ему картину, отчаянно отказываясь объяснить, откуда она у него. Кажется, что теперь тот учитель, кого пригласили (учитель искусств) начнет свое расследование, но нет, эта линия обрывается и сразу начинается следующий, то есть по времени предыдущий, эпизод - по времени они уходят в прошлое.

«Литературные чтения» № 6 Тетрадь 2.

Борис Шергин. «Пинежский Пушкин».

Здесь предлагается текст северного рассказа о Пушкине. Рассказ о жизни великого русского поэта с точки зрения обычных поморских крестьян. Эти пересказы, впечатления, отображения слышанного, своеобразно понятого, реплики, афоризмы, отрывочные, но эмоционально насыщенные и поэтически-образные, послужили материалом для компоновки «пинежского» рассказа о Пушкине.

Подготовил Мырзабеков Алмас

ҚЫЗЫҚ ЕКЕН - ЭТО ИНТЕРЕСНО

Көзді емдейтін құрылғы

Илон Маскке тиесілі «Neuralink» компаниясы биыл «Blindsight» атты жаңа ми имплантын клиникалық сынақтан өткізетінін мәлімдеді. Құрылғы көзі мүлде көрмейтін, тіпті туғаннан зағип адамдарға көру мүмкіндігін беруді мақсат етеді. Бұл технологияның жұмыс тәсілі бөлек: ол көзді немесе көру жүйкесін пайдаланбайды. Оның орнына сигналды мидың көруге жауапты бөлігіне тікелей береді. Яғни миға арнайы импульс жіберіп, бейнені жасанды түрде «көрсетуге» тырысады. Алдағы сынақтарда құрылғының қауіпсіздігі мен нақты пайдасы тексеріледі. Егер нәтиже жақсы болса, бұл әдіс көз ауруларын емдеуде жаңа бағыт ашуы мүмкін // Егемен Қазақстан. – 2026. – 3 ақпан. – 12 б.

РБНСГ - ВЕСТИ

«Нүктелер құпиясы»:

Арнаулы кітапханадағы әдістемелік шара

Захарова

Елена Васильевна

Қосақов

Ахметжан Ақбұқаұлы

Уважаемые читатели, вы можете стать авторами нашей газеты.
Присылайте к нам свои статьи, очерки, стихи и прочие интересные материалы
по адресу: 050000, г. Алматы, ул. Муратбаева, 171

или по электронной почте: rbnsg@inbox.ru

Газета доступна на сайте: www.blindlib.kz

Газета поставлена на учет в Министерстве культуры и
информации Республики Казахстан.

Свидетельство о постановке на учет № 8212-Г от 26 марта 2007 года.

Подписной индекс 64186

Газета отпечатана в типографии АО «Кокше-Полиграфия»,

Акмолинская область, г. Кокшетау, ул. Ауельбекова, 98

тираж 100 экз. Заказ № 82

Главный редактор – Байузаков А.К.

Редактор по Брайлю – Сыздыков Б.Т.

Корректор казахского языка – Даржанова Г.Т.

Корректор русского языка – Дорбабаева Л.А.

Верстка – Дорбабаева Л.А.

Адрес редакции: ул. Муратбаева, 171

тел.: 8 (727) 293-70-80

Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции.
Материалы публикуются в авторской редакции.